

Sosyolog Deniz Bağrıaçık 'Sorsana Bizi Sevmiş mi?' kitabında Türk toplumunun fotoğrafını burada yaşayan yabancılarla çekti. **Kitapta** ilginç tespitler var: Erkekler çok şımartılmış, samimiyetle mahremiyet arasında sınır sorunu mevcut.

MELEK GEDİK / İSTANBUL

Türkiye'de yaşayan yabancıların hakkımızda ne düşündüğünü hep merak ederiz. Bizi övmelerini beklerken kötü bir şey duymaktan da çok çekiniriz. Sosyolog Deniz Bağrıaçık, yabancıların gözünden nasıl görüldüğümüzü merak edenlere özel 'tarafsız' bir kaynak hazırladı. Bağrıaçık, Türkiye'ye ya da Türk toplumuna olan bakış açılarını merak edilen yabancıların düşüncelerini **Yapı Kredi Yayınları**'ndan çıkan 'Sorsana, Bizi Sevmiş mi?' adlı **kitapta** bir araya getirdi. Çeşitli nedenlerle İstanbul'u mesken tutanların peşine düşen Bağrıaçık, **Kitapta** yabancıların gözündeki Türk toplumunun fotoğrafını çekiyor. Bağrıaçık "Yeri gelince hizmette kusur etmediğimiz yerleşik yabancılar neden ülkemizde yaşamayı tercih ediyorlardı?" sorusuna yanıt aramak için bu kitabı yazmaya karar verdiğini söylüyor.

İstanbul'da yaşayan yerleşik yabancılarla iletişime geçerek bir Türkiye portresi çıkarmaya çalışan yazar, çalışmayı üç kategoriye ayırarak hazırladığını ifade ediyor. 20 yıl ve daha fazla süredir İstanbul'da ikamet edenler, 2000'li yıllardan sonra İstanbul'a yerleşenler ve bir yıldan daha kısa süredir mega kentte yaşayanlarla konuşan Bağrıaçık, kitabını görüşmecilerle yaptığı söyleşilere atıflarda bulunarak kaleme almış. 16 bölümden oluşan kitabın ilk 3 bölümünde

İstanbul'un tarihine, 'yabancı' kelimesinin anlamına değinen yazar, asıl konuya dördüncü bölümde giriş yapıyor. Konuştuğu yabancıların İstanbul'a neden geldiklerini sorgulayan Bağrıaçık, farklı kalış süreleriyle farklı dönemlerde yaşayanların gözlemlerinin arasındaki unsurlara dikkat çekiyor.

Yazar, bu bölüme şu sözlerle giriş yapıyor: "İstanbul'da yaşamaya başlayan yabancıların çoğu buraya gelmeden Türk toplumunun geleneksel özellikle gösteren yapısını az çok biliyormuş. Ama söylediklerinden anlıyoruz ki yine de İstanbul'daki hayatın aile yaşamının etrafından bu denli kuvvetli bir biçimde şekillendiğini görmelemleri onları fazlasıyla şaşırtmış. En çok şaşırdıkları konulardan biri ailede çocukların kaç yaşlarına gelirse gelinler evlenmedikleri takdirde ebeveynlerinin evini terk etmeyişleri." Şaşkınlıklar bununla bitmiyor, **Kitapta** dahası var. Bağrıaçık bir diğerini şöyle aktarıyor: "Türk toplum yapısında yabancıların en dikkat ettiği özelliklerden bir tanesi de 'ayıp' sözcüğünün etrafından şekillenen yaşamlar. Bu olgu yabancıların dikkatini çekmekle kalmıyor, aynı zamanda onların zorlandıkları konulardan birini de oluşturuyor." Diğer ilginç bir olgu ise Bağrıaçık'ın anlatımına göre şöyle: "Yabancıları en rahatsız eden durum, hayatın zor anlarında yalnız kalmak isterken, insanların onun etrafında toplanmaları."

Yabancılar bizi bize anlatıyor

İş hayatında çok katı bir hiyerarşi var!

Okurları **Kitapta** en çok şaşıracığı tespitlerden biri de yabancıların Türkiye'deki çalışma koşullarına yönelik gözlemleri. Deniz Bağrıaçık, sosyolog kimliği çerçevesinde hem kendi gözlemlerini hem de gördüğü yabancıların gözlemlerini bu bölümde okuyucuya paylaşıyor. Görüşmelerden Jenny'nin Türkiye'deki çalışma hayatına yönelik söylemlerini yazar **Kitapta** şu sözlerle anlatıyor: "Jenny, İstanbul'da çalıştığı zamanlarda, hem çalışma temposundan dolayı hem de işyerinde kadınlara karşı yapılan ayrımcılıklardan dolayı ciddi bir biçimde zorlanmış. Erkeklerle ofiste olmak ayrı hikaye. Yani Türk erkeklerinin yabancı kadınlara karşı aynı tavır var. Onun alınca en çok karıştıran ise medya çalışanlarının haftadan yalnızca bir gün izinlerinin olmasıymış. Yabancıların şaşırdığı diğer bir nokta da hiyerarşik düzeninin katılığı. Müdürlük ve patronların isteği dışında kararlarında neredeyse imkansız. Yine başka bir değerlendirmede bir görüşmede, işyerlerinde daha üst pozisyonlarda olan kişilerin, altındaki insanlara özel işlerini yaptığını söylüyor."

Erkekler çok şımartılmış

Kitapta aile, sosyal ilişkiler ve günlük işlerine ayrı bir bölüm ayrılmış. Bu bölümde, yabancıların tespitleri ilginç. İşte onlardan birkaç örnek: "Yabancı kadınlık, erkeklerin devamlı şımartılmalardan da son derece rahatsızlar! Bu kadınlık erkeklerin, yetiştirilme biçimlerinden kaynaklanan ego sorunu yaşadığını da düşünüyor. Yabancıların Türklerle ilişkilerinde kafalarını en çok karıştıran konulardan biri de bazı şeylere söz verilip gerçekleştirilmemesi ya da samimiyet ile mahremiyet arasındaki sınır sorunu. Yabancıların birçoğu aynı yorumda bulundu: Türkler gerçekten de çok meraklılar, karşındakini tanımak için sürekli soru soruyorlar. Üniversite-lerdeki öğretmen-öğrenci ilişkisi ise aynı bir durum! Yabancılar özellikle de Avrupalı üniversite öğrencileri, buradaki öğretmenle öğrenci arasındaki ilişki biçimini yadırgadıklarını ifade ediyorlar! Kendi ülkelerinde hocalarla buradaki gibi samimiyet kurmanın, hatta onlarla konuşmanın neredeyse imkansız olduğunu söylüyorlar!"